نامه به سردبیر

نقش دانشجویان علوم پزشکی در زمان شیوع ویروس کرونا: فرصت یا تهدید

محسن حجت، زهره بادیه پیمای جهرمی*

مجله ایرانی آموزش در علوم پزشکی/اسفند ۱۳۹۹؛ ۲۰(۵۹): ۵۰۰تا ۵۰۱

سردبیر محترم مجله ایرانی آموزش در علوم پزشکی

پاندمی ویروس کرونا تأثیر زیادی بر همه جنبه‌های زندگی، به‌ویژه سبک زندگی و تحصیل دانشجویان علوم پزشکی دارد. کشورهای مختلف در مواجهه با این بحران پاسخ‌های متفاوتی داشته‌اند که طیف آن از تعطیلی کامل دانشگاه‌ها تا فارغ‌التحصیلی زودهنگام و اشتغال دانشجویان به‌عنوان پرسنل می‌باشد. هدف این دستنوشته گفتمان برای ایفای نقش بهتر دانشجویان علوم پزشکی در شرایط بحرانی است.

دلایلی متعددی برای حمایت از نقش دانشجویان علوم پزشکی در اپیدمی وجود دارد؛ کسانی که کار در حرفه‌های بیمارستانی نظیر پزشکی و پرستاری را انتخاب می‌کنند، به‌نوعی این خطر را پذیرفته‌اند(۱). از سوی دیگر می‌توان از این اپیدمی به‌عنوان یک موقعیت آموزشی، به‌ویژه برای دانشجویان پزشکی و پرستاری که دوره بالینی و کارآموزی در عرصه خود را می‌گذرانند، استفاده کرد. آن‌ها می‌توانند با استفاده از خدمات پزشکی و پرستاری از راه دور برای بیماران با علائم خفیف ویروس کرونا که در بیمارستان بستری نیستند یا سایر بیماری‌های مزمن، زنان باردار و بیماران ترخیصی که نیاز به پیگیری دارند، کمک کنند. دانشجویان می‌توانند در کلینیک‌ها و بخش‌های سرپایی با گرفتن شرح‌حال، تماس با بیماران جهت اطلاع از نتایج آزمایش‌ها، آموزش به بیماران، نوشتن و ثبت گزارش ویزیت‌ها، تکمیل و پر کردن پرسشنامه‌های مربوط به ویروس کرونا کمک نمایند و بنابراین بارکاری تیم مراقبت و درمان را کاهش دهند(۲).

دانشجویانی که در مرحله قبل از شروع دوره بالینی هستند نیز افرادی هستند که در بسیاری از نقش‌های بالینی مهارت دارند و می‌توانند از سایر بیمارانی که به دلایل غیر از ابتلا به ویروس کرونا پذیرش‌شده‌اند، مراقبت کنند. اعتقاد بر این است که دورنگه داشتن دانشجویانی که در مرحله قبل از شروع دوره بالینی و کارآموزی هستند از کمک و خدمت‌رسانی موجب دلسردی آن‌ها می‌شود که به ضرر آینده شغلی آن‌ها است و این فرصت خوبی برای سازمان‌دهی آنان برای ورود به جامعه و کمک به مردم براساس آموزش جامعه- محور است. آن‌ها می‌توانند بسته‌های حمایتی و بهداشتی را تهیه و

* **نویسنده مسؤول:** دکتر زهره بادیه پیمای جهرمی (استادیار) دانشگاه علوم پزشکی جهرم، فارس، ایران. zm.2016@yahoo.com
دکتر محسن حجت(استادیار) دانشگاه علوم پزشکی جهرم، فارس، ایران. (mohsenhojat@yahoo.com)
تاریخ دریافت مقاله: ۹۹/۱۲/۱۱، تاریخ پذیرش: ۹۹/۱۲/۱۲

[Downloaded from ijme.mui.ac.ir on 2026-11-26]

توزیع کنند، اطلاع‌رسانی مناسب را انجام دهند و اخبار جعلی را در مورد ویروس‌های کرونا تصحیح نمایند. همچنین، آن‌ها می‌توانند در کارهای اداری، تحقیقات اپیدمیولوژیک، ورود اطلاعات به رایانه، مشاوره تلفنی، جمع‌آوری نمونه و ضدعفونی کردن مراکز شلوغ و پرجمعیت مشارکت کنند. این بهترین فرصت برای درونی‌سازی مفاهیم اخلاقی مانند نوع‌دوستی، شجاعت، مسؤولیت‌پذیری، تعهد حرفه‌ای، تعهد اخلاقی و بلوغ هویت حرفه‌ای دانشجویان است(۳).

دلایل دیگری نیز برای مخالفان نقش دانشجویان علوم پزشکی در این شرایط اپیدمی وجود دارد؛ آن‌ها معتقدند وظیفه اصلی دانشجویان یادگیری است، آن‌ها نه موظف هستند و نه به‌طور کامل آمادگی دارند و با کار کردن در چنین موقعیتی در معرض استرس جسمی و روحی-روانی قرار خواهند گرفت. کمبود تجهیزات محافظت شخصی وجود دارد، بنابراین خطرات عفونت برای بیماران و دانشجویان افزایش می‌یابد هرچند خطرات فعالیت دانشجویان کم‌تر از خطرات فعالیت افراد داوطلب است. نگرانی‌هایی در مورد انتقال عفونت به افراد مستعد در خانواده دانشجویان و مشکلاتی در ارتباط با مسؤولیت شغلی و عدم دستورالعمل‌های قانونی برای دانشجویان نیز وجود دارد(٤). از دیگر چالش‌های حضور داوطلبانه دانشجویان، پذیرش این فعالیت‌ها به‌عنوان بخشی از دوره‌های آموزشی دانشجویان است. از طرف دیگر، علی‌رغم حضور داوطلبانه دانشجویان، برخی از آن‌ها ممکن است احساس اجبار کنند زیرا می‌ترسند که نبود آن‌ها موجب شود که از فرصت‌های آموزشی و پژوهشی آینده محروم گردند. به دلیل کلیه موارد ذکرشده به نظر می‌رسد نگرانی در مورد نقش دانشجویان درست است، اما نمی‌توان این نکته را نادیده گرفت که دانشجویان تنها گروه تخصصی آموزش‌دیده در این زمینه هستند که باید با حفاظت کامل برای نقش‌های آینده خود آماده شوند.

منابع

1. O'Connor-Terry C, Gowda T, Zuchelkowski B, Minney S, Kwon J. Medical Students Have A Powerful Role In Addressing Community Needs In The COVID-19 Pandemic: An Experience From The US. International Journal Of Medical Students. 2020; 8(1): 70-2.
2. Miller DG, Pierson L, Doernberg S. The Role Of Medical Students During The COVID-19 Pandemic. Ann Intern Med. 2020;173(2):145-146.
3. Kalet AL, Jotterand F, Muntz M, Thapa B, Campbell B. Hearing The Call Of Duty: What We Must Do To Allow Medical Students To Respond To The COVID-19 Pandemic. WMJ. 2020; 119(1): 6-7.
4. Baker DM, Bhatia S, Brown S, Cambridge W, Kamarajah SK, Mclean KA, Et Al. Medical Student Involvement In The COVID-19 Response. The Lancet. 2020; 395(10232): 1254.

[Downloaded from ijme.mui.ac.ir on 2026-11-26]